

Які зміни чекають на українців після ухвалення закону про мову?

Консультує начальник Головного територіального управління юстиції у Миколаївській області Роман Возняк

25 квітня 2019 року Верховна Рада прийняла Закон на базі проекту № 5670-д «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Рішення підтримали 278 парламентарів.

Відповідно до Закону громадяни України мають володіти українською мовою. Сфера дії Закону не поширюється на приватне спілкування та здійснення релігійних обрядів. Відтепер за необхідністю кожен дорослий українець може безкоштовно пройти курси української мови.

Крім того, Законом визначено перелік осіб, які зобов'язані застосовувати державну мову під час виконання своїх службових обов'язків. Українська мова визнана робочою для діяльності:

- органів державної влади та органів влади АР Крим;
- органів місцевого самоврядування;
- підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності;
- закордонних дипломатичних установ України.

Передбачено створення нового державного органу - Національної комісії зі стандартів державної мови у складі 9 членів. Вона буде перевіряти рівень володіння державною мовою і видавати відповідні сертифікати для кандидатів на посади Президента, депутатів, їхніх помічників, чиновників, суддів та їхніх помічників, адвокатів, нотаріусів, керівників навчальних закладів. Також буде впроваджена посада Уповноваженого з захисту державної мови, який здійснюватиме захист української та прав громадян на можливість її отримання.

Законом передбачені також зміни у медіа-сфері. Незалежно від форми власності телерадіоорганізації повинні будуть здійснювати мовлення українською. Встановлені такі ліміти:

- тривалість іншомовних програм не може перевищувати 20 % добового мовлення для телерадіоорганізацій, які транслюються менш ніж на половину областей України;
- 10 % для інших телеканалів і радіостанцій.

Друковані засоби масової інформації можуть видаватися іншими, ніж державна, мовами за умови публікації й українською.

Також зміни торкнулися сфери книговидавництва. Державні видавництва зобов'язані видавати державною мовою не менше 50 % книжок на рік.

У мистецтві дозволено показ культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів недержавною мовою, якщо цього потребує творчий задум автора. Однак, вистава в державному чи комунальному театрі у такому випадку повинна супроводжуватися перекладом українською за допомогою субтитрів чи звукового перекладу.

Фільми мають демонструватися державною мовою. Не заборонено показ іноземних фільмів мовою оригіналу з субтитруванням українською. Але встановлено ліміт: не більше 10% від сеансів кінотеатру на місяць.

Комп'ютерні програми з користувацьким інтерфейсом повинні бути виконані державною мовою та/або англійською мовою, або іншими офіційними мовами Європейського Союзу. Виняток складають програми:

- органів державної влади;
- органів місцевого самоврядування;
- підприємств, установ і організацій державної і комунальної форм власності;
- заклади освіти державної і комунальної форм власності.

Прикінцевими положеннями передбачено адміністративну відповідальність за порушення Закону. Утім введення цієї норми перенесено на три роки з метою дати громадянам достатньо часу для опанування української на належному рівні.

Передбачено такі штрафи:

5100 - 6800 гривень для суб'єктів господарювання у разі повторного порушення протягом року;

3400 - 6800 гривень для державних службовців, у судочинстві, правоохоронцями тощо;

3400 - 5100 гривень за порушення у сфері освіти, науки, культури, книговидання, у користувацьких інтерфейсах комп'ютерних програм та веб-сайтів, у сфері інформації для загального ознайомлення, публічних заходів, технічної і проектної документації, реклами, охорони здоров'я, спорту, телекомунікацій та поштового зв'язку, транспорту.